

Ж. Айпаева

Өнертапқыштық саласындағы «Шапағат» республикалық конкурсының облыстық кезеңін өткізу Ережесі

I. Жалпы ережелері

1. Осы Ереже оқушылардың өнертапқыштық саласындағы республикалық «Шапағат» конкурсының облыстық кезеңінің (бұдан әрі – Конкурс) ұйымдастырылуын, мақсаты мен міндеттерін, өткізу тәртібі мен қаржыландырылуын, жеңімпаздары мен жүлдегерлерін анықтайды.

2. Конкурс ұйымдастырушылары Шығыс Қазақстан облысының білім басқармасы мен Шығыс Қазақстан өңірлік ғылыми-практикалық «Дарын» орталығы (бұдан әрі - Орталық) болып табылады.

3. Конкурстың басты мақсаты өнертапқыштық қызметті насихаттау және қолдау, перспективалық өнертабыстарды ілгерілетуге көмек көрсету үшін, балалардың зияткерлік және шығармашылық әлеуеті мен білім беру мүдделерін ынталандыру болып табылады.

4. Конкурстың басты міндеттері:

- өнертапқыштық қызметті насихаттау;
- оқушылардың шығармашылық қабілетін дамыту және өнертапқыштық саласына қызығушылық таныту;
- оқушылардың үздік жұмыстарын демонстрациялау, өзара қарым-қатынасты ұйымдастыру.

2. Конкурстың қатысушылары

5. Конкурсқа жас өнертапқыштар – 14-18 жас аралығындағы оқушылар жеке, сондай-ақ, командалық құрамда қатыса алады (2 қатысушыдан аспау керек).

3. Конкурсты ұйымдастыру мен өткізу тәртібі

6. Конкурс екі кезеңде өткізіледі:

- бірінші кезең – облыстық (2017 жылдың 13-19 наурызы аралығында);
- екінші (қорытынды) кезең – республикалық (сәуір, 2017 жыл).

Облыстық кезең Орталықтың Таулы Үлбіндегі базасында өтеді.

7. Жобаларды қорғау «Жас дарын» номинациясында келесі бағыттар бойынша өтеді:

1) Техникалық құрастыру – көлік, өнеркәсіп, ауыл шаруашылық құралдары, еңбекті жеңілдету жабдықтарын ұсынатын құрастыру жобалар;

2) Энергетика және электротехника – ауыл шаруашылығын өнеркәсіпке енгізетін қолданыстағы құрылғылар, құрылымдар, энергияны алатын және түрлендіретін құрылғылар, электротехникалық жабдықтарды ұсынатын жобалар;

3) Энергия үнемдеу технологиялары – энергия үнемдеу технология саласындағы оқушының өзіндік зерттеу, эксперименттік, және үдерісінде әзірлеген құрылғылар мен аспаптарды ұсынатын жобалар;

4) Робототехника, автоматика және зияткерлік жүйелер – алыс қашықтықта ақпарат алмасу мақсатындағы техникалық байланыс және ақпарат қабылдау, автоматтандырылған техникалық жүйелерді өңдеу (роботтарды);

5) Авиация, ғарышкерлік және аэроғарыштық техника – авиация және ғарышкерлік дамыту саласындағы жобалары, жаңа транспорттық ғарыштық жүйелер жобалары.

8. Қатысушылар жобалар мен демонстрациялық материалдарды ұсынады және қорғайды. Жұмысты қорғауда сызбалар мен сызбанұсқалар көмегімен құрылғыны және үлгінің жұмыс істеу қағидасын түсіндіру қажет. Авторға 10 минут уақыт беріледі (қорғау – 7 минут, сұраққа жауап беру – 3 минут).

9. Конкурса қатысу үшін аудандық/қалалық білім бөлімі басшыларының және облыстық дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп директорларының қолымен куәландырылған өтінім беру қажет.

10. Облыстық кезенге әрбір ауданнан/қаладан, мамандандырылған мектептен 3 үздік жұмыс ұсынылады.

11. Конкурса ұсынылған жұмыстарға түсініктеме берілмейді және қайтарылмайды.

12. Жеңімпаздарды қазылар алқасы анықтайды

13. Конкурстың қорытындысы Опталықтың www.shygysdaryny.kz сайтында орналастырылады.

14. Ұйымдастыру комитетінің мекен-жайы: «Дарын» ШҚ ӨФПО, Абай даңғ., 21. тел. 55-20-12, e-mail: vk_daryn@mail.ru

4. Конкурса ұсынылатын жұмысты рәсімдеуге қойылатын талаптар

15. Әрбір бағыт бойынша жұмыстар теориялық, эксперименттік, өнертапқыштық және шығармашылық түрде болуы мүмкін. Жұмыстар қазақ немесе орыс тілдерінде таныстырылады (қағаз және электронды түрде). Жұмыс көлемі 20 беттен аспауы керек. Беттердің жиектері мен нөмірлері болуы міндет.

16. Жұмысқа қойылатын талаптар:

1) жұмыс мәтіні толық компьютерде басылып шығуы (WORD; 14 шрифт; ара қашықтығы 1,5; сол жақтан 2 см шегініс) және келесілерден тұруы қажет:

- басқы бет;
- мазмұны;
- резюме (аннотация) – қазақ және орыс тілдерінде жұмыстың негізгі бөлімінің қысқаша мазмұндамасы (жұмыстың қай тілде жазылуына байланысты);
- кіріспе – жұмыстың өзектілігі және тақырыптың таңдалу негізі, оның мақсаты мен міндеттері, жұмыстың орындалған жерін көрсетеді;
- негізгі бөлім: жұмыстың материалдары; эксперименттік бөлімі; жұмыс нәтижелері және оларды талқылау.

- қорытынды (нәтижелер мен ұсыныстар);

- пайдаланылған әдебиеттер тізімі;

2) басқы бетке келесілер көрсетіледі:

- жұмыс орындалған ұйымның толық атауы;

- жұмыстың тақырыбы;

- бағыты;

- орындаушы (аты-жөні, сыныбы, мектебі, облысы, қаласы, ауданы);

- жұмыс орындалған жыл;

- жұмыстың электронды бағалау нұсқасын дискіге жазып, жұмыспен қоса жіберу керек.

Баяндаманың мәтіні қысқа және келесі сызбанұсқа бойынша құрастырылуы қажет: тақырып таңдау негіздемесі; зерттеу мақсаты; зерттеу міндеттері; зерттеу болжамы, зерттеу әдістері мен

құралдары; зерттеу жоспары; алынған нәтижелер; қысқаша қорытынды; бұдан әрі жұмыстың келешегі.

17. Конкурс жұмыстарын келесі критерийлер бойынша жүзге асырылады:

- конкурстық жұмыс бағасы: өзектілік, жаңалығы, зерттеу элементі, автордың жетістіктері, зерттеу маңыздылығы, жұмыстың рәсімделуі;

- баяндама композициясы: жұмыстың әдіснамалық сипаттамаларын тұжырымдау (проблема, зерттеу нысаны мен пәні, мақсаты, болжамы, шешілетін тапсырмалар), баяндама логикасының құрылуы;

- білімпаздық: таңдалған және шектес білім салаларының негізгі ережелерін білу;

- демонстрациялар – автормен немесе авторлармен жасалған қолданыстағы модельдер, көрнекі оқу құралдары, графиктер, кестелер, фотоматериалдар және фотомонтаждар, суреттер, сызбанұсқалар, карталар және т. б.

5. Қорытындылау және жеңімпаздарды марапаттау

18. Конкурстың нәтижелері көрсетілген конкурстың және оны қорғауда алынған ұпайлар санының қосындысы арқылы анықталады. Жеңімпаздар дипломдармен, қатысушылар сертификаттармен марапатталады.

19. Конкурстың қорытындысы бойынша үздік жұмыстар өнертапқыштық саласындағы «Шапағат» конкурсының республикалық кезеңіне жіберіледі.

6. Қаржыландыру

20. Іс-шараны қаржыландыру бекітілген сметаға сәйкес жүзеге асырылады.

21. Конкурс қатысушылары мен жетекшінің жиын орнына дейінгі және қайтар жолдағы жол шығындары жіберуші жақтың есебінен. Қатысушылардың іссапар шығындары (тамақтануы, жатын орны) Орталық есебінен (жетекшілер тұрмайды).

Директор ВК РНПЦ «Дарын»

Ж. Айтпаева

2017 г.

Правила проведения областного этапа республиканского конкурса в области изобретательства «Шапагат»

1. Общие положения

1. Настоящее Положение определяет цели и задачи, организационное обеспечение, порядок проведения и финансирования, участия и определения победителей и призеров областного этапа республиканского конкурса в области изобретательства «Шапагат» (далее-Конкурс).

2. Организаторами являются управление образования Восточно-Казахстанской области и Восточно-Казахстанский научно-практический центр «Дарын» (далее – Центр).

3. Основной целью Конкурса является пропаганда и поддержка изобретательской деятельности, стимулирование интеллектуально-творческого потенциала и познавательных интересов детей, оказание содействия для продвижения перспективных изобретений.

4. Основными задачами Конкурса являются:

- популяризация изобретательской деятельности;
- развитие творческих способностей учащихся и привлечение их к исследовательской деятельности;
- демонстрация и пропаганда лучших изобретений учащихся, организация взаимного общения.

2. Участники Конкурса

5. В Конкурсе принимают участие юные изобретатели - учащиеся 14-18 лет, как индивидуально, так и в командном составе (не более 2-х участников).

3. Порядок организации и проведения Конкурса

6. Конкурс проводится в два этапа:

- первый этап – областной (с 13 по 16 марта 2017 года);
  - второй (заключительный) этап – республиканский (апрель, 2017 года).
- Областной этап состоится на базе Центра на берегу реки Горная Ульбинка.

7. Защита проектов проводится в номинии «Юное дарование» по следующим направлениям:

1) Техническое конструирование – проекты, представляющие транспортные, промышленные, сельскохозяйственные устройства, оборудования для облегчения труда;

2) Энергетика и электротехника – проекты, представляющие действующие устройства, конструкции, оборудование для получения и преобразования энергии, электротехническое оборудование для внедрения в промышленность сельское хозяйство;

3) Энергосберегающие технологии – проекты, представляющие устройства, приборы, разработанные в процессе самостоятельной исследовательской, экспериментальной и изобретательской деятельности участника в области энергосберегающих технологий;

4) Робототехника, автоматика и интеллектуальные системы – проекты, представляющие технические средства передачи и приема информации с целью управления и контроля на расстоянии, разработка автоматизированных технических систем (роботов);

5) Авиация, космонавтика и аэрокосмическая техника - проекты в области развития авиации и космонавтики, проекты новых транспортных космических систем.

8. Участники представляют и защищают проекты и демонстрационные материалы. Для защиты работы необходимо продемонстрировать работу, с помощью чертежей и схем объяснить устройство и принцип работы образца. Автору (соавторам) работы предоставляется до 10 минут (для защиты – 7 минут, вопросы – 3 мин.)

9. Для участия в Конкурсе необходимо подать заявку, заверенную подписью начальника городского (районного) отдела образования или директора областной специализированной школы для одаренных детей.

10. На областной этап от каждого города (района), специализированных школ на областной этап представляются по 3 лучшие работы.

11. Представленные на Конкурс работы не рецензируются и не возвращаются.

12. Победителей определяют члены жюри.

13. Итоги конкурса будут размещены на сайте Центра (www.shygysdaryny.kz).

14. Адрес оргкомитета: ВК РНПЦ «Дарын», пр. Абая, 21, тел. 8/7232/55-20-12
[e-mail: vk_daryn@mail.ru](mailto:vk_daryn@mail.ru)

4. Требования к оформлению работы, предоставляемой на Конкурс

15. По каждому направлению работы представляются проекты и демонстрационные материалы (модели, макеты, оборудования и т.п.). Сама работа представляется на казахском или русском языках (в бумажном и электронном вариантах). Объем работы не должен превышать 20 страниц. Обязательна нумерация страниц и наличие полей.

16. Требования к оформлению работ:

1) текст работы должен быть отпечатан на компьютере (WORD, 14 шрифт, 1,5 интервал, отступ слева – 2 см) и содержать:

- титульный лист;
- оглавление;
- резюме (аннотацию) – краткое изложение основных положений работы на казахском или русском языке (в зависимости от того, на каком языке написана работа);
- введение - указывает на актуальность работы и обосновывает выбор темы, ее цели и задачи, место проведения работы;
- основная часть: материалы изобретения; экспериментальная часть; результаты работы и их обсуждение;
- заключение (выводы, рекомендации);
- список использованной литературы.

2) на титульном листе указывается:

- полное название организации образования, где выполнена работа;
- тема работы;
- направление;
- исполнитель (фамилия, имя, класс, школа, область, город, район)
- год выполнения работы;
- электронный вариант работы необходимо записать на диск и приложить к работе.

Текст доклада должен быть кратким и составлен по схеме: обоснование выбора темы; цель исследования; задачи исследования; гипотеза исследования; методы и средства исследования; план исследования; полученные результаты; краткие выводы; перспективы дальнейшей работы.

17. Оценка конкурсной работы будет осуществляться по следующим критериям:

- оценка конкурсной работы: актуальность, новизна, элемент исследования, достижения автора, значимость исследования, оформления работы;
- композиция доклада – формулировки методологических характеристик работы (проблема, объект и предмет изучения, цель, гипотеза, решаемые задачи), логика построения доклада;
- эрудиция – знание основных положений в избранной и сопредельной областях знаний;
- демонстрации – действующие модели, наглядные пособия, графики, таблицы, фотоматериалы и фотомонтажи, рисунки, схемы, карты и т.д., выполненные автором или авторами.

5. Подведение итогов и награждение победителей

18. Определение результатов участия в Конкурсе проводится по сумме баллов, полученных участником за оценку представленной конкурсной работы и ее защиту. Победители награждаются дипломами, участники сертификатами.

19. По итогам Конкурса лучшие работы будут рекомендованы для участия в республиканском этапе конкурса в области изобретательства «Шапагат».

6. Финансирование

20. Финансирование мероприятия осуществляется согласно утвержденной смете.

21. Дорожные расходы участников и руководителя Конкурса до места сбора и обратно несет направляющая сторона. Командировочные расходы (питание, проживание) участников (руководители не проживают) за счет Центра.